

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Er referens/dnr:
U2014/4311/GV

2014-10-28

Remissvar

Läringsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Stoppmöbel- och Träindustrins Yrkesnämnd (STYN) har givits möjlighet att besvara ovan rubricerade remiss.

Gymnasial lärlingsutbildning

Gymnasial lärling infördes 2011 efter en försöksperiod. Trots ett påtagligt intresse från många företag att utveckla lärlingsutbildning har det varit svårt att etablera gymnasial lärlingsutbildning i den utformning som gällt sedan dess. Detta har sannolikt många orsaker, men en viktig orsak är att reformen upplevs som alltför skolorienterad och saknar en flexibilitet att kunna anpassas efter olika yrken och företags behov och förutsättningar. Därtill är det få unga som sett möjligheterna med en gymnasial lärlingsutbildning.

Yrkesprogramsutredningen har bl.a. fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för ”branschlärling” där respektive bransch ska få ett stort inflytande över utformningen av utbildningen. Regeringen har vidare aviserat att ”Yrkesprogrammen ska göras om till yrkescollege i en nära samverkan med arbetsmarknadens parter...”. STYN har efterlyst en sådan dialog under längre tid. Vi vill därför invänta resultatet av utredningen innan lärlingsutbildningen definieras ytterligare. En skarpare reglering av hur gymnasial lärlingsutbildning kan utformas riskerar att hindra möjligheterna till att anpassa utbildningar till skiftande behov. Mot denna bakgrund finner STYN det inte möjligt att instämma i utredningens närmare förslag beträffande lärlingsutbildningens omfattning och årskursstart. Vi kommer att ta förnyad ställning till eventuella kommande förslag på flexibla och branschbestämda lärlingsupplägg då dessa konkret presenteras.

STYNS Ställningstaganden

Nya regler för när lärlingsutbildning kan inledas

- Lärlingsutbildning ska bara kunna påbörjas höstterminen eller vårterminen det första läsåret eller höstterminen det andra läsåret när det gäller gymnasieskolan. I gymnasiesärskolan ska lärlingsutbildning bara kunna påbörjas höstterminen eller vårterminen det första eller andra läsåret eller höstterminen det tredje läsåret. I de bestämmelser som reglerar ansökan och mottagande till gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret ska följändringar göras så att de i stället reglerar ansökan och mottagande till gymnasial lärlingsutbildning som börjar höstterminen det första läsåret. Hur stor del av den gymnasiala lärlingsutbildningen som ska vara arbetsplatsförlagd ska anges i antal veckor. Den APL som eleven genomfört före den termin som eleven påbörjar sin lärlingsutbildning ska inte räknas med i dessa veckor.

För att ungdomar som går yrkesprogram ska nå målen om anställningsbarhet krävs en nära samverkan med berörda företag. Olika branscher och yrkesroller ställer olika krav på innehåll i form av allmännyttiga kunskaper, yrkesteorier och yrkespraktik för att nå dessa mål. För många yrken kan en betydande del av lärandet ske företagsförlagt under förutsättningar att den studerande har rätt förkunskaper och har en tillräcklig ålder. Vi ser inget behov av att definiera lärlingsutbildning utifrån vare sig när utbildning kan påbörjas eller i exakt antal veckor. Vi ser inte heller att det är någon större skillnad mellan väl genomförd APL och lärlingsutbildning. Vi ser därför inte att de skillnader i ersättning till företagen och studerande är motiverade. STYN avstyrker därför förslaget.

Ansvarsfördelning under arbetsplatsförlagt lärande

- Den ansvariga läraren och handledaren ska tillsammans planera det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn ska ha ansvar för att fortlöpande kontakter mellan läraren och handledaren upprätthålls.

I all samverkan mellan skola och företag är det viktigt med tydlighet och förutsägbarhet. Samtidigt är det viktigt att företagets behov av kompetens och förmåga att bereda kvalitativt arbetsplatsförlagt lärande beaktas. Därför är det bra att rektor har ansvar för att läraren och handledaren fortlöpande har kontakt. Det är också viktigt att lärare och handledare tillsammans planerar det arbetsplatsförlagda lärandet. STYN tillstyrker att det förtydligas.

Antal veckor APL ska framgå av examensbeviset

- Hur många veckor av utbildningen som bedrivits på en eller flera arbetsplatser ska framgå av elevens examensbevis.

Yrkeserfarenhet och förståelse av arbetslivets krav är avgörande för ungdomars övergång mellan skola till arbetsliv. Det är därför bra att examensbeviset för gymnasieelever även innehåller hur många veckor av en utbildning som genomförts på arbetsplatser. STYN tillstyrker förslaget.

Utbildningskontrakt i gymnasieskolan

- I utbildningskontraktet ska det bl.a. anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen, hur många veckor som ska genomföras där och när dessa veckor ska genomföras.

För att skapa goda förutsättningar för arbetsplatsförlagt lärande med hög kvalitet är det viktigt att arbetet planeras och att det finns god framförhållning. Därför är det viktigt att det i utbildningskontraktet framgår vilka delar som ska genomföras på arbetsplatsen. Arbetsplatsförlagt lärande ska ingå i alla yrkesutbildningar. Därför måste en dialog ske redan då elever antas. Där bör även arbetsplatsernas förväntan på hur skolan skall förbereda eleverna för det arbetsplatsförlagda lärandet hanteras. STYN föreslår därför att kontraktet delas i två delar- ett förhandsbesked som anger antalet möjliga platser, tider och skolans åtagande för att förbereda elever samt ett kontrakt för respektive individ. Det är viktigt att utbildningskontrakten inte blir för detaljerade och att det finns utrymme för tillräcklig flexibilitet för att hantera att vissa moment i utbildningar sällan förekommer på en arbetsplats eller att skolorna har kapacitet att utrusta eleverna med sådana färdigheter.

STYN tillstyrker en tydligare reglering av utbildningskontrakten med reservationerna enligt ovan.

För Stoppmöbel- och Träindustrins Yrkesnämnd

Henrik Smedmark
Ansvarig för kompetensförsörjning, TMF